

Inbreng burgerwerkgroep Max 5 odeur *)

Consultatie BAL

Inleiding

De burgerwerkgroep max 5 odeur maakt zich zorgen over de belangenafweging op gemeentelijk niveau aangaande ontwikkelingen in de veehouderij. De lokale politiek is onvoldoende geëquipeerd om ingewikkelde projecten en alle, vaak tegengestelde belangen die daarbij spelen, goed te overzien. Het ambtelijk apparaat mist in veel gemeenten de expertise om vergunningaanvragen en meldingen kritisch te beoordelen. Wat betreft de agrarische sector staan zij tegenover zeer goed georganiseerde ondernemers en hun adviseurs. Gemeenschappelijke ambtelijke diensten zouden kennis-tekorten kunnen compenseren, maar ook zij functioneren vanuit een politiek-bestuurlijke opdracht, waarbij het economisch belang van de veehouderij hoog in het vaandel staat. Dit heeft er in de agrarische sector tot dusver toe geleid dat economische en ruimtelijke belangen vrijwel altijd voorrang kregen boven het belang van volksgezondheid, zijnde een belang van minder goed georganiseerde burgers. Een belang ook dat wetenschappelijk gezien te lang onderbelicht is gebleven.

Bij de gemeentelijke beleidsvrijheid die zit ingebakken in de Omgevingswet past volgens de burgerwerkgroep max 5 odeur een afwegingskader dat aan zwakke partijen even veel gewicht toekent als aan de belangen van sterke partijen. De Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur vraagt in het rapport "Vernieuwing Omgevingsrecht: maak ambities waar" om aandacht voor zwakke en niet goed georganiseerde belangen. Ook de Gezondheidsraad is daar bezorgd over. De burgerwerkgroep onderschrijft hetgeen de Gezondheidsraad hierover opmerkt in het advies "Meewegen van gezondheid in omgevingsbeleid, 2016".

"Bestaande kaders zijn naar haar oordeel goed bruikbaar en kunnen elkaar aanvullen, met name het Nederlandse Beoordelingskader Gezondheid en Milieu en het internationale afwegingskader van de International Risk Governance Council. Belangrijk is wel dat deze kaders ook daadwerkelijk lokaal gebruikt worden. Daartoe acht de commissie ondersteuning vanuit het Rijk noodzakelijk. Volgens haar is er duidelijk behoefte aan een praktische handreiking voor toepassing van deze afwegingskaders"

"Een belangrijk onderdeel van een dergelijke handreiking is een leidraad voor de vormgeving van de noodzakelijke participatie, niet alleen om belanghebbenden mee te laten denken over maatregelen, maar ook om hen te informeren over hoe zij zelf risico's kunnen beperken of vermijden. Een aandachtspunt daarbij is het betrekken van groepen die minder geneigd zijn om deel te nemen in de discussie en besluitvorming over maatregelen, zoals mensen met een lage sociaaleconomische status. De commissie beveelt aan om de werkwijze voor een participatief afwegingsproces, zoals beoogd met de Omgevingswet, expliciet uit te werken bij Algemene Maatregel van Bestuur."

Mensen met een lage sociaaleconomische status worden hier genoemd als voorbeeld. Volgens de burgerwerkgroep max 5 odeur heeft het afzien van deelname aan discussie en besluitvorming niet alleen te maken met de sociaaleconomische status, maar ook met de kloof tussen burger en bestuur. Die kloof doet zich in alle lagen van de maatschappij voor. Burger en bestuur zijn steeds minder aan elkaar gewaagd als het gaat om vraagstukken op het gebied van ruimtelijke ordening, milieu en volksgezondheid. Te vrezen valt dat de Omgevingswet daar geen verandering in brengt, tenzij de participatie van de burger als direct belanghebbende een wettelijke grondslag krijgt en bovendien gefaciliteerd wordt in de vorm van een voorziening voor externe toetsing.

Paragraaf 3.6.1, artikel 3.1.65, eerste lid

"Het bereiden van brijvoer is onderdeel van de activiteit veehouderij, maar inhoudelijke regels voor het bereiden van brijvoer zijn niet opgenomen. Ook hier geldt de zorgplicht van artikel 2.10. Het is goede landbouwpraktijk om brijvoer in een gesloten ruimte te bereiden. Dit voorkomt geurhinder

en vervuiling naar de omgeving en is van belang voor de kwaliteit van het voer. In het geval van geurhinder kunnen op grond van de zorgplicht maatregelen opgelegd worden. Er zal per situatie bekeken moeten worden of en welke maatregelen te treffen zijn. Maatregelen kunnen bestaan uit het anders situeren van de brijvoerkeuken en de emissiepunten, het afzuigen en reinigen van ventilatielucht of managementmaatregelen, zoals schoner en netter werken. Gemeenten en provincies hebben via het omgevingsplan, maatwerkregels, de omgevingsvergunning of maatwerkvoorschriften de mogelijkheid om lokaal eisen te stellen.”

De burgerwerkgroep max 5 odeur vindt het noodzakelijk dat er inhoudelijke regels komen voor de bereiding van brijvoer, zodat het verplicht is brijvoer te bereiden in een gesloten ruimte. Hetzelfde geldt voor de opslag van grondstoffen voor de brijvoerproductie. Ten behoeve van de aanvraag of melding van deze activiteit dient een geurrapport te worden opgesteld. Het stellen van inhoudelijke regels voorkomt dat er overlastsituaties ontstaan, die na klachten teruggedraaid moeten worden. Voorkomen is beter dan genezen.

Hetzelfde geldt voor lichthinder dat in hetzelfde artikel wordt besproken. “Lichthinder kan zich voordoen bij open serrestallen voor melkrundvee. Lichthinder is een oogmerk als genoemd in artikel 2.2. Ook hier is de zorgplicht van artikel 2.10 van toepassing.”

Lichthinder is eenvoudig te voorkomen. Wanneer er een inhoudelijke regel wordt gesteld (zie lichthinder- richtlijnen van de Nederlandse Stichting Voor Verlichtingskunde), dan zijn convenanten zoals in Friesland (zie Technisch document bij Convenant lichthinder melkveehouderij LTO Noord / FMF / NMF) niet langer noodzakelijk.

Paragraaf 4.64

De resultaten van het onderzoek naar Veehouderij en gezondheid omwonenden (VGO) geven aanleiding tot het opnemen van grenswaarden in het BKL voor het uitrijden van mest. De longfunctie van omwonenden blijkt lager bij hoge concentraties ammoniak in de lucht.

“Hoge ammoniak-niveaus treden op als gevolg van het uitrijden van mest, al dan niet in combinatie met stabiel, stagnerend weer, gekenmerkt door lage windsnelheden. Aanvullende analyses met gegevens van meetpalen in het VGO-gebied laten zien dat de longfunctie samenhangt met zowel PM10- als ammoniakniveaus op de dagen voor afname van de longfunctiemetingen. Indien beide effecten wederzijds werden gecorrigeerd bleef de associatie met ammoniak bestaan.” (VGO) Gelet op risico’s voor de volksgezondheid zou er een landelijk verbod moeten komen op het uitrijden van pluimveemest en geitenmest. Bij het uitrijden van pluimveemest komen grote hoeveelheden endotoxinen vrij. Geitenmest is ondanks vaccinatie niet vrij van Q-koorts bacteriën.

Paragraaf 4.81 (dierenverblijven) toevoegen artikel over emissies van endotoxines. Ook artikel over emissies geur ontbreekt > toevoegen.

Artikel 4.803

Burgerwerkgroep max 5 odeur pleit ervoor om grenzen te stellen aan de vrijstelling van de artikelen 4.814 tot en met 4.818 en 4.825 voor de biologische productiemethoden. Biologisch gehouden pluimvee, varkens, geiten en melkkoeien kunnen net als gangbaar gehouden vee een risico vormen voor de volksgezondheid. Bij grote aantallen dieren nemen de risico’s navenant toe. Voor open stallen met veel natuurlijke ventilatie zullen aparte emissiefactoren voor ammoniak en fijnstof alsmede verspreidingsmodellen voor endotoxinen moeten worden opgesteld. Onderzoek zal moeten uitwijzen bij welke omvang de risico’s nog aanvaardbaar zijn en de vrijstelling gerechtvaardigd is.

Artikel 4.817

Burgerwerkgroep max 5 odeur pleit ervoor nieuwe emissiefactoren op te stellen voor open stallen, d.w.z. stallen waarbij (gedeeltelijk) sprake is van natuurlijke ventilatie. Met de factoren van emissiearme huisvestingssystemen en door toepassing van emissie-reducerende technieken kan bij

een hoge bezetting vrij eenvoudig op papier aan de in het BAL genoemde emissiegrenswaarden voor ammoniak worden voldaan, maar de feitelijke uitstoot zal hoger zijn doordat de stallucht geen emissie-reducerende behandeling ondergaat.

Dit kan worden ondervangen door in genoemde artikelen te spreken over "gesloten" huisvestingsstelsel en een aparte paragraaf te maken voor een "open" huisvestingsstelsel. Voor beide huisvestingsstelsels kunnen dezelfde emissiegrenswaarden worden aangehouden, maar voor de "open" huisvestingsstelsels kan verwezen worden naar aparte emissiefactoren en emissieberekeningen.

We verwijzen hierbij naar een gerechtelijke uitspraak:

<http://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RBOVE:2015:5088&keyword=Zwolle>

Artikel 4.819

Opmerkingen bij 4.817 gelden ook wat betreft PM10 .

Artikel 4.820 en 4.822

Het rendement van luchtwassers dient volgens de burgerwerkgroep max 5 odeur opnieuw te worden beoordeeld. Het is essentieel dat rendementen die in berekeningen worden gehanteerd overeenstemmen met de praktijk. Wat betreft geur zijn reducties van maximaal 30 tot 40% haalbaar. Hogere reducties zijn niet realistisch. (Verschillen tussen twee studies naar geurbelasting en geurhinderrelaties nader onderzocht, IRAS, juli 2015)

Tussen 4.81 en 4.82 zou er een artikel moeten worden opgenomen over het uitrijden van mest. Bij BKL genoemd noodzaak van emissiefactoren w.b.ammoniak voor het uitrijden van mest. Gezien het gezondheidsrisico van endotoxines zou het uitrijden van pluimveemest en geitenmest verboden moeten worden.

Artikel 4.826

Bij punt 2: voorkomen dient te worden dat telkens nieuwe hoeveelheden mest gedurende twee weken wordt opgeslagen, waardoor er sprake kan zijn van permanente opslag.

Artikel 4.828

Wat betreft pluimveemest: deze dient t.a.t. in een afgesloten ruimte of volledig afgedekt te worden opgeslagen. Ventilatie betekent emissie van geur, ammoniak en fijnstof. De burgerwerkgroep max 5 odeur mist hier een artikel over de overslag van mest, waarbij emissie van geur, fijnstof en ammoniak optreedt.

Artikel 4.846 (ammoniakemissie en – toevoegen - geuremissie)

De lucht voor ontluchting dient door een extern (biologische) filter geleid, waardoor er geen geuremissies kunnen optreden.

Artikel 4.861

De burgerwerkgroep max 5 odeur vraagt zich af waar de afstand van 50 m op is gebaseerd. Genoemde afstand is overgenomen in de Handreiking covergisting van mest [InfoMil, 2010]. Hierbij moet gewezen worden op het feit dat deze afstand berekend is met de generieke scenario's en faalkansen die bedoeld zijn voor het berekenen van de externe veiligheidsrisico's bij atmosferische opslagtanks. Voor de typische vergister of biogasopslag zijn geen faalcijfers bekend [RIVM, 2010; Heezen, 2013]. Het opstellen van specifieke faalscenario's en bijbehorende faalfrequenties heeft niet plaatsgevonden. " Het ontbreken van faalcijfers kan leiden tot een onderschatting van de externe veiligheid als de biogasinstallaties steeds groter worden en de inrichtingen van landelijke omgeving opschuiven naar (meer) bebouwde omgeving." 'Gezondheid en Veiligheid' van biovergisting RIVM Briefrapport 2014-0162 P.A.M. Heezen et al.

**) De burgerwerkgroep max 5 odeur is gevormd naar aanleiding van de evaluatie wet geurhinder veehouderij en bestaat uit vertegenwoordigers van diverse burgergroeperingen.*

Stichting Leefbaar Buitengebied Gelderland www.leefbaarbuitengebiedgelderland.nl, waarbij aangesloten:

Groep Azewijn, Groep Laarstraat Vethuizen, Groep Dinxperlo, Groep Lintelo, Groep Doetinchem, Groep Westendorp, Stichting MOOIJ Land <http://loginlaarstraat.nl>, Stichting LOG Ruurlose Broek, Stichting Leefbaar Halle-Heide <http://www.halle-heide.nl>, Groep Driekoningenweg, Rafelder, Veldhunten, Etten Gld, Groep Gendt, Groep Baaksevoetpad Hengelo Gld, Groep Kamerstraat Heurne, Aalten, Groep Varsseveld, Groep Azewijn Rafelder Ziek, Groep Grolseweg Beltrum, Groep Groenlo, Groep Welsum

*Stichting Mens, Dier en Peel
www.knakdeworst.nl*

*Leefbaar Buitengebied Nederweert
<http://www.leefbaarbuitengebiednederweert.nl>*

*Stichting Gezonde woonomgeving Leudal
<http://www.gezondewoonomgeving.nl>*

*Behoud woonomgeving De Paes
<http://www.behoudwoonomgevingdepaes.nl>*

*Actiegroep Groen Graspeel
<http://www.loggraspeel.nl>*

Bernhezer Buitenwacht

*Milieuvereniging Land van Cuijk
<http://www.mlvc.nl>*

*Leefmilieu Veghel-Erp
ABC Milieugroep Baarle Nassau
<http://www.abcmilieugroep.nl/>*

*Vereniging Behoud de Parel
www.behouddeparel.nl*

*Vereniging Stop de Stank
www.stopdestank.nl*

*Vereniging Leefmilieu
www.leefmilieu.nl*